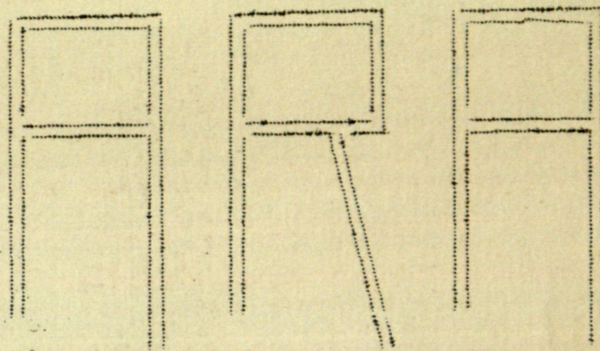
PER CATALUNYA

LLIURE I SOCIALISTA

butlletí interior del

F R O N T   N A C I O N A L   D E   C A T A L U N Y A

- nº 22 -   gener-febrer 1969

L'ESTAT D'EXCEPCIÓ

El dia 24 de gener el govern espanyol va proclamar l'estat d'excepció, per un periode de 3 mesos a tot l'àmbit de l'Estat. Sorprès per la notícia, el ciutadà mitjanament informat i mínimament sensible al devenir polític del país, es pregunta: Què passa?.

Evidentment, alguna cosa deu passar quan, després de viure durant trenta anys en un règim d'excepció, el govern es decideix a proclamar l'estat d'excepció. La cosa és obvia i la qüestió es formula per ella mateixa. Allò que ja no és tan obvi, és la resposta que cal donar a aquell interrogant. Perquè, quan el ciutadà corrent, l'home del carrer, es pregunta, i ens pregunta, "Què passa?", vol dir que no l'han convençut ni l'han satisfet l'explicació donada pel mateix govern, per boca del senyor Fraga Iribarne, primer, i de l'almirall Carrero Blanco, després, en el seu discurs a les "Cortes".

Carregar tots els neulers als estudiants,és,efectivament,una explicació excessivament simplista per a poder ésser acceptada tal com raja,per molt bona voluntat que s'hi posi.La cosa és força més complexa.Damunt la problemàtica política del règim franquista incideixen molts factors i circumstàncies que s'encavalquen i es condicionen els uns als altres,els quals degudament ponderats ens donaran una explicació,no tan simple,però prou més real,del com i el perquè de l'estat d'excepció.

Al nostre entendre,la proclamació de l'estat d'excepció és més una mesura interna del règim que no pas un remei extrem per a mantenir l'ordre públic.Es tracta de mantenir la cohesió del franquisme i evitar la desbandada.Perquè una de les dades bàsiques a tenir en compte a l'hora d'analitzar situacions i actituds,és la progressiva deterioració del Règim,cada vegada més ostensible,a mesura que és palesa la decadència física del general Franco.Aquesta és una circumstància capdal: en Franco es va fent vell i ha de morir més o menys pròximament.Aquesta evidència,aquesta certitud,produeix en els rengles del franquisme,que no és un moviment ideològic, sinó més aviat un acoblament d'interessos, no sempre coincidents, el natural desconcert. Mentre en Franco aguanti no hi ha problemes,però, i el dia que falli?. Aquí és on es desfà la cohesió, on els interessos es mostren contraposats, i on apareixen posicions divergents.

El continuisme,d'una banda,la posició més ultra i demagògica,s'aferra a un nou dicatador,legalitzat amb el nom de regent.L'evolucionisme,més liberal, s'apunta a una restauració monàrquica joanista,amb la qual,sense trencaments,poder-se aproximar als països de l'Europa occidental. Entremig,la tendència Juan-Carlos,probablement recolzada pels sectors més governamentals de l'Opus,ens dóna una imatge més franquista de la monarquia.Ens caldria encara esmentar les reboqueries oposicionistes de les fraccions més "pures" del falangisme i del carlisme,com les de determinats grups de procuradors familiars,per veure quin ventall de posicions ens dóna el monolit franquista,en el moment que s'insinua la possible desaparició del general Franco.

Quina és la característica comuna de totes aquestes posicions?La manca de fe.La por.Totes elles necessitarien d'en Franco per a prosperar.I en Franco ha necessitat que cap d'elles no fos resolutiva ni determinant per ella mateixa,per poder-se mantenir al poder durant tants d'anys.

D'altra banda, el Règim s'ha donat i es va donant a si mateix, unes institucions, les quals haurien de configurar un estat de dret, i a la desaparició del "Caudillo" haurien de funcionar automàticament. Naturalment,allò que aquestes institucions configuren és una paròdia d'estat de dret. Però ha estat suficient l'aplicació d'algun dels elements d'aquesta paròdia (llei de premsa, per exemple) per poder-se demostrar que el Règim no resisteix el més mínim simulacre de llibertat.I no perquè no sigui capaç de resistir les embestides de l'oposició,sinó,molt més greu, perquè no li és possible de mantenir la seva pròpia cohesió interna.

Aquesta oposició entre les diferents tendències directament compromeses amb el franquisme, ha començat a esdevenir pugna entre elles, i ha fet radicalitzar llurs posicions. Així les tendències evolucionistes es mostren més liberals, fins al punt de no voler aparèixer com a simples hereus de la voluntat d'en Franco, i les tendències més ultres fan ús de la demagògia més descarnada per mantenir-se en les posicions més reaccionàries.

És en el context d'aquestes tensions dintre del Règim, on cal situar, al nostre entendre, les veritables causes de l'estat d'excepció: Les forces del Règim es dispersen, la unitat s'esfondra. Cal refer aquesta unitat, cal evitar la dispersió. Com? Assenyalant l'enemic i el perill comuns: les forces democràtiques, els moviments d'estudiants i sindicals, els separatismes, el comunisme.

Tot indica que en les lluites internes del Règim ha triomfat momentàniament la tendència ultra, la qual ha imposat l'estat d'excepció. L'excusa ha estat les alteracions de l'ordre públic promogudes per l'oposició, però la conseqüència més important ha estat la supressió de la llei de premsa i el retorn a la censura. Però l'oposició no té diaris. La seva opinió no es pot manifestar ni ara ni abans de l'estat d'excepció, sino és per procediments clandestins. ¿A qui afecta, doncs, aquest retorn a la censura? Als sectors més moderats del franquisme, i a les posicions evolucionistes.

És ben cert, però que la tendència ultra, en assenyalar la creixent força i activitats de l'oposició com a causes de l'estat d'excepció, no s'ha hagut d'inventar cap fantasma.

Perquè parallelament a l'afebliment de les bases de sustentació del Règim franquista, s'ha anat produint al llarg dels darrers anys, un enfortiment progressiu en extensió i en profunditat, de l'oposició al Règim. Aquesta oposició, en estat més o menys somort, és real en tots els sectors i a tots els nivells, però ha arribat a adquirir una veritable virulència allí on les injustícies són més patents o en les circumstàncies són més favorables: moviments nacionals, món obrer, Universitat, Església...

A partir de l'any 1957, en què es produïren a la Universitat de Barcelona els fets que culminaren en l'assemblea democràtica del paraninf, la qüestió universitària s'ha anat enverinant progressivament. El govern no ha tingut altre remei que anar fent concessions, però sempre han estat insuficients i fora de temps, quan ja les circumstàncies i les noves demandes de llibertat i de reforma d'estructures les havien depassades. A la Universitat s'ha arribat, per aquesta tenacitat del govern a no voler atendre les justes aspiracions de la gent, a una situació pràcticament insoluble. La desesperació i la manca de diàleg ha radicalitzat les posicions, i sectors més o menys nombrosos d'estudiants, han arribat a no creure ja en qualsevol possible diàleg. Això explica que, quan el govern -tendència moderada- es decideix a substituir l'intransigent Valdecasas pel dialogant Albaladejo, i aquest anuncia una sèrie de mesures que semblava que podien satisfer moltes de les demandes anteriors, es produeixen els fets del rectorat. Aquests fets han estat l'excusa perquè el govern -tendència ultra- proclamés l'estat d'excepció, en el moment que el clamor popular contra les mesures repressives habituals i de protesta per la mort de l'estudiant madrileny Ruano, agafaven proporcions inquietadores.

Els moviments nacionals de Catalunya i Euskadi, inquieten de sempre el Règim, i cada vegada més. A Catalunya s'han esmerçat els majors esforços en la salvació de la llengua i de la cultura, i en l'evitació de la destrucció espiritual. En aquesta resistència pacífica, el poble català, mantenint la seva catalanitat i posant-la a l'abast de la massa immigrada ha reeixit a fer fracassar el programa assimilista i desvirtuatiu del Règim, sense tenir, potser, una consciència tan clara com el mateix govern, de la càrrega política que això comporta.

A Euskadi el moviment nacional, prou més radicalitzat, potser per la més difícil situació de les característiques diferencials, amb la duresa dels seus mètodes de lluita, va desfermar, ja fa temps, l'onada repressiva, i ja farà mig any que es va decretar l'estat d'excepció a la "provincia" de Guipúscoa.

També a Galícia han començat a produir-se les primeres manifestacions d'una nova consciència nacional gallega.

Al si de l'Església s'aixampla cada dia el fossat que separa la gerarquia franquista del clergat jove, dinàmic i progressista. I han arribat al moment en què no pot mantenir-se més la incondicional adhesió de l'Església al Règim.

La creixent puixança reivindicativa de les classes treballadores, i la progressiva extensió i influència de les organitzacions de lluita, principalment Comissions Obreres, són un altre cabdal motiu d'inquietud pel Règim.

Tot això palesa ben clarament que el Règim s'enfronta amb una oposició que ha adquirit suficient força i potència, però no la suficient encara per a poder enderrocar el franquisme si aquest es presenta unit. D'aquí que el Règim intenti mantenir la unitat pel damunt de tot, i la manera d'aconseguir-ho és, segons els qui han imposat els seus criteris al govern, el retorn al terror, al silenci i a l'arbitrarietat dels anys de la postguerra, quan l'edifici del franquisme es va edificar damunt d'un milió de morts.

Però els primaris mitjans repressius, les pallisses, les llargues detencions als calabossos de la policia, els empresonaments, no suprimiran pas els problemes. Els fets subsisteixen, i després de l'embestida repressiva tornaran a aparèixer en primer pla, més vius i greus que abans, tots els problemes de l'estructura de l'Estat espanyol, amb les exigències de llibertat per part de les nacionalitats oprimides, i amb el plantejament de les reivindicacions d'estudiants i d'obrers. I la solució de tots aquests problemes passa per la via de l'autodeterminació de les nacions, i per l'establiment d'una autèntica democràcia política, social, i econòmica.

======